

Temat opracowania: **CZYNNY ŻAL W POSTĘPOWANIU KARNOSKARBOWYM**

Autor opracowania: **Anna Wróblewska**

Data: **3.12.2013 r.**

Instytucja czynnego żalu uregulowana została w rozdziale 2. kodeksu karnego skarbowego. Polega ona na swoistym wyrażeniu skruchy wobec fiskusa, tj. zawiadomieniu o popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia skarbowego poprzez ujawnienie istotnych okoliczności tego czynu, w szczególności osób współdziałających w jego popełnieniu. Zawiadomienie organu powoduje brak odpowiedzialności karnej. Przepis ten stosuje się jednak tylko wtedy, gdy w terminie wyznaczonym przez uprawniony organ postępowania przygotowawczego uiszczono w całości wymagalną należność publicznoprawną uszczuploną popełnionym czynem zabronionym. W praktyce, większość osób decyduje się równocześnie z zawiadomieniem Urzędu Skarbowego o popełnieniu wykroczenia lub przestępstwa skarbowego, uiścić też wymaganą należność (o ile czyn zabroniony polegał na uszczupleniu lub nieuiszczeniu należności podatkowej).

Jeżeli czyn zabroniony nie polegał na uszczupleniu tej należności, a orzeczenie przepadku przedmiotów było obowiązkowe, sprawca powinien złożyć te przedmioty, natomiast w razie niemożności ich złożenia - uiścić ich równowartość pieniężną. Jednakże, nie nakłada się obowiązku uiszczenia równowartości pieniężnej, jeżeli przepadek dotyczy przedmiotów, których wytwarzanie, posiadanie, obrót, przechowywanie, przewóz, przenoszenie lub przesyłanie jest zabronione.

Nie podlega również karze za przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe, osoba, która złożyła prawnie skuteczną, w rozumieniu przepisów ustawy - Ordynacja podatkowa lub ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214, z późn. zm.), korektę deklaracji podatkowej wraz z uzasadnieniem przyczyny korekty i w całości uiściła, niezwłocznie lub w terminie wyznaczonym przez uprawniony organ, należność publicznoprawną uszczuploną lub narażoną na uszczuplenie.

Podkreślić jednak należy, że skorzystanie z instytucji czynnego żalu nie zawsze będzie skutkowało zaniechaniem ukarania. Zawiadomienie organu o popełnieniu czynu zabronionego może być bowiem nieskuteczne w następujących przypadkach:

- w czasie, kiedy organ ścigania miał już wyraźnie udokumentowaną wiadomość o popełnieniu przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego,
- po rozpoczęciu przez organ ścigania czynności służbowej, w szczególności przeszukania, czynności sprawdzającej lub kontroli zmierzającej do ujawnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, chyba że czynność ta nie dostarczyła podstaw do wszczęcia postępowania o ten czyn zabroniony.

Instytucji czynnego żalu nie stosuje się również wobec sprawcy, który:

- kierował wykonaniem ujawnionego czynu zabronionego,

- wykorzystując uzależnienie innej osoby od siebie, polecił jej wykonanie ujawnionego czynu zabronionego,
- organizował grupę albo związek mający na celu popełnienie przestępstwa skarbowego albo taką grupą lub związkiem kierował, chyba że zawiadomienia organu dokonał ze wszystkimi członkami grupy lub związku,
- nakłaniał inną osobę do popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego w celu skierowania przeciwko niej postępowania o ten czyn zabroniony.

Reasumując, należy stwierdzić, że skuteczne skorzystanie z czynnego żalu powoduje, że sprawca nie podlega karze za przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe. Jednakże, nie zwalnia go to z obowiązku zapłaty podatku, jak i odsetek od zaległości podatkowych.